

Stefan Sokołowski

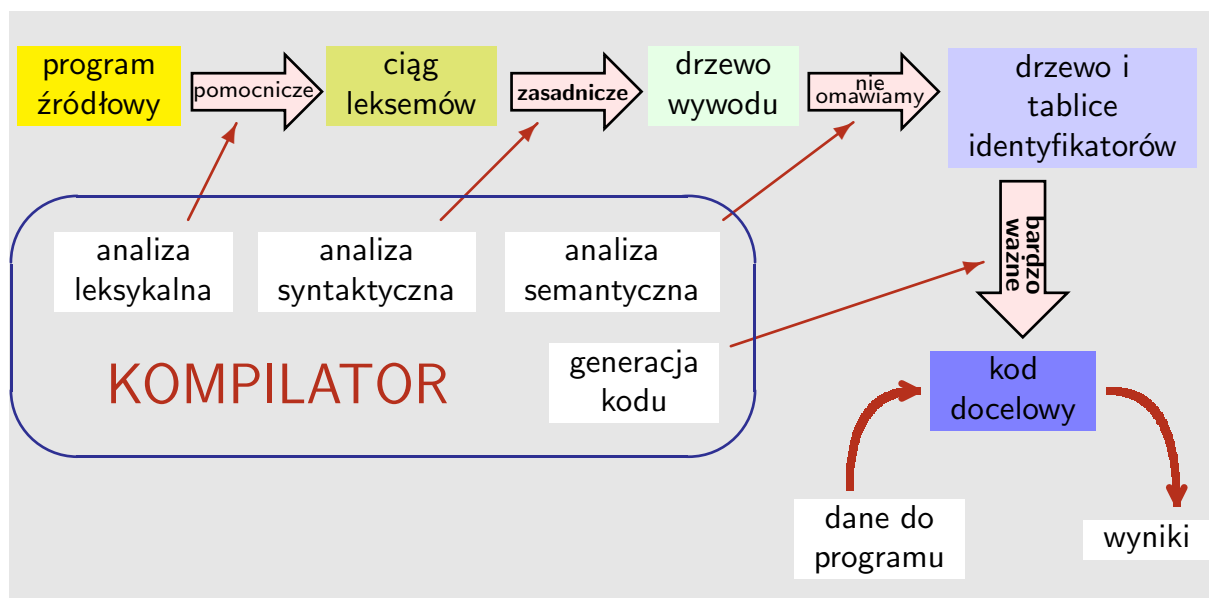
JĘZYKI FORMALNE I METODY KOMPILACJI

wykład 9

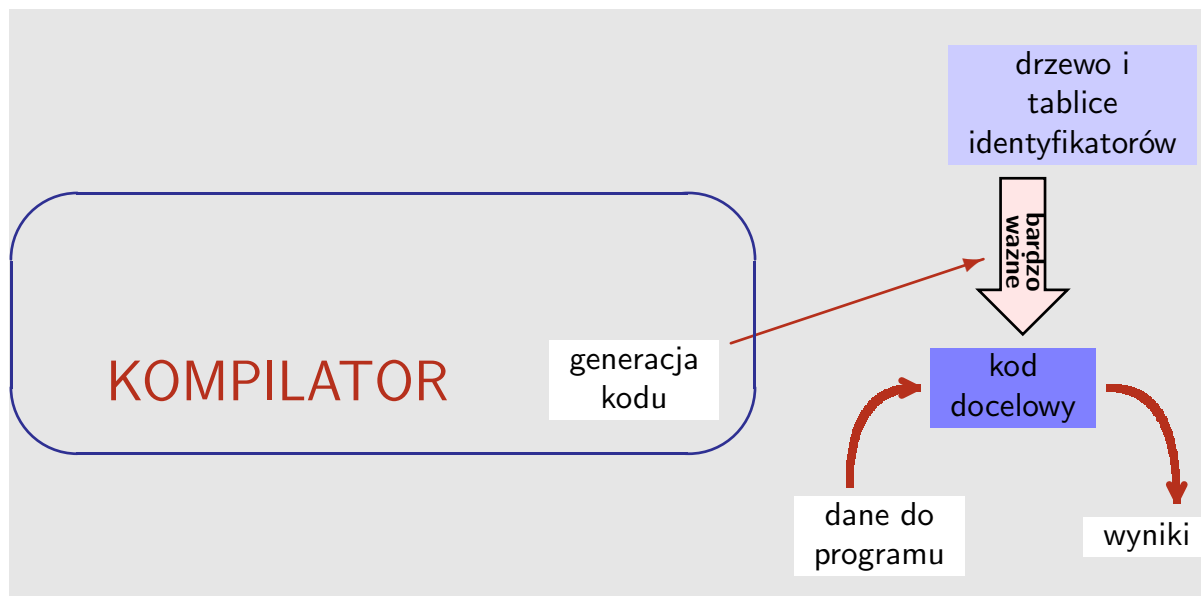
Inst. Informatyki Stosowanej, ANS
Elbląg, 2025/2026

Wykład 9, str. 1

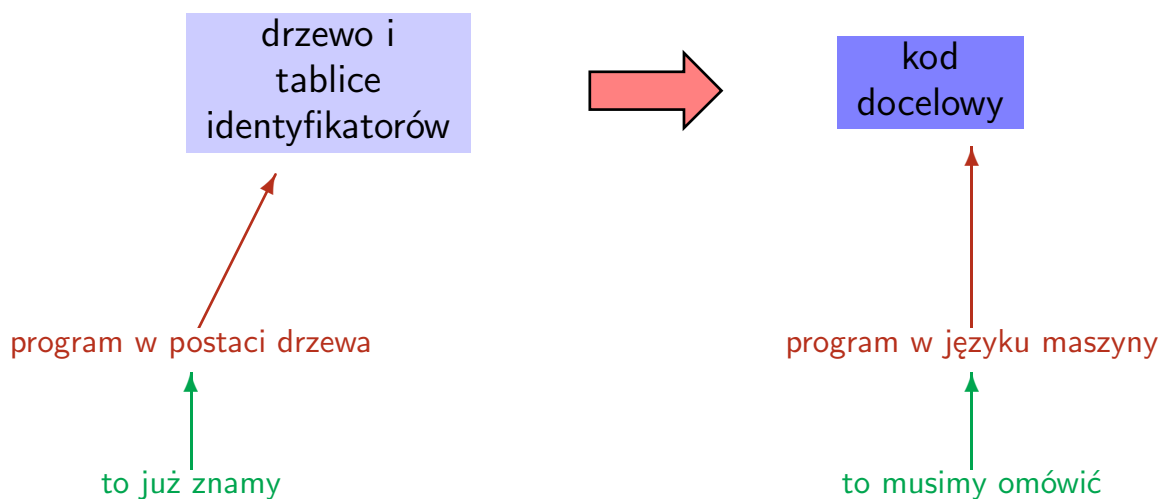
Uproszczony schemat kompilacji

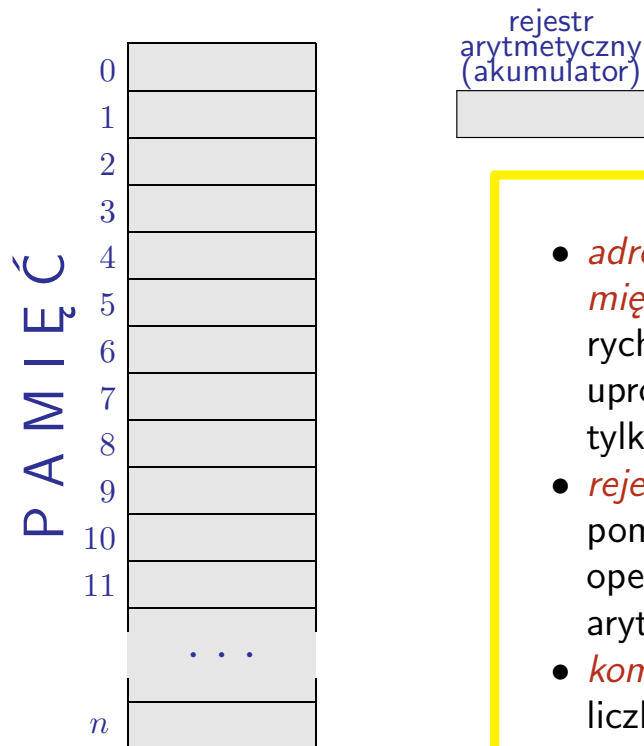
Uproszczony schemat kompilacji

Kompilacja

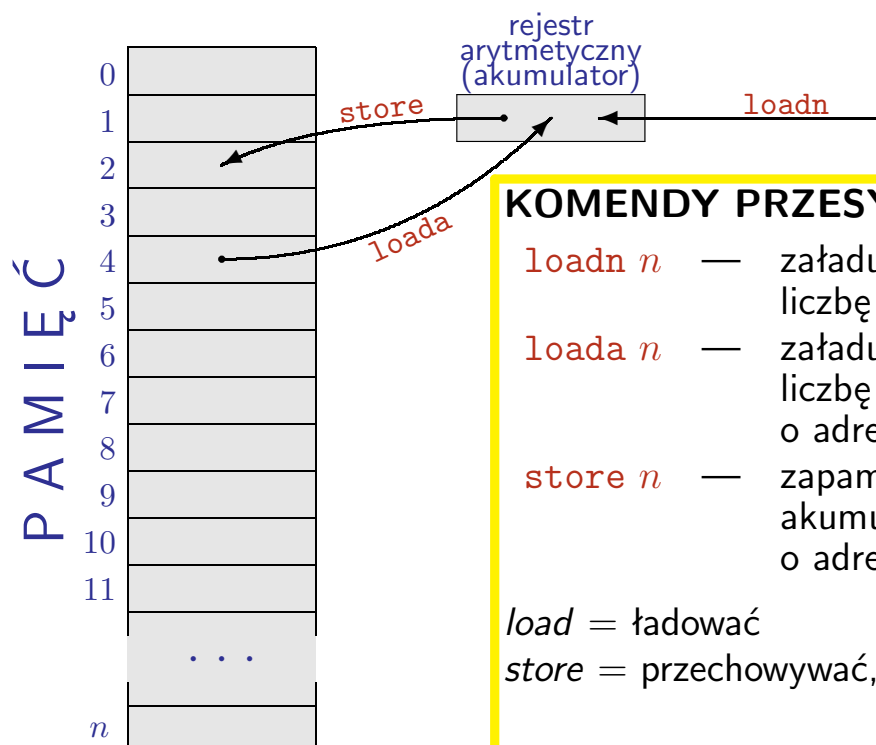

Programowanie niskiego poziomu

- *adresowana* (czyli numerowana) *pamięć* złożona z *komórek*, z których każda może pomieścić bajt; dla uproszczenia zakładam, że nie bajt tylko liczbę całkowitą;
- *rejestr arytmetyczny* także mogący pomieścić liczbę całkowitą; większość operacji odbywa się między rejestrem arytmetycznym a komórką pamięci;
- *komendy* (patrz niżej) są kodowane liczbami całkowitymi i wpisywane do komórek pamięci.

Programowanie niskiego poziomu

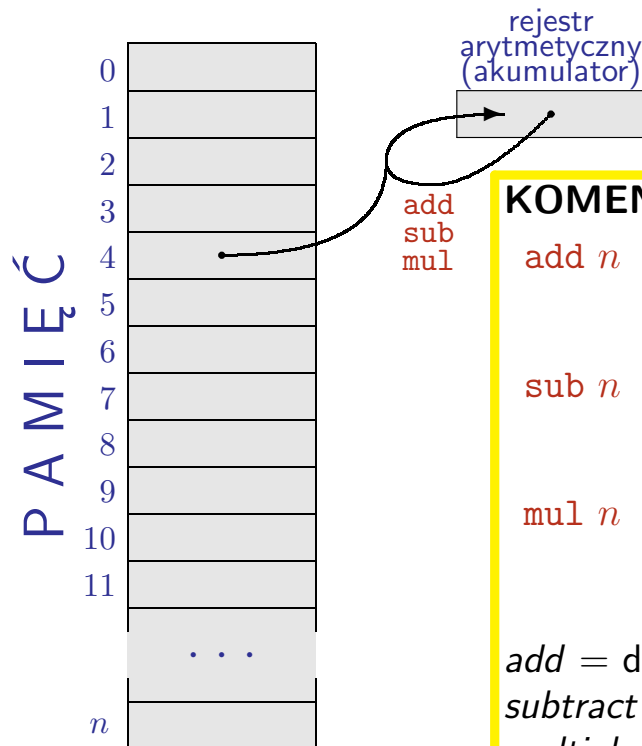
KOMENDY PRZESYŁANIA:

- loadn n* — załaduj do akumulatora liczbę *n*
- loada n* — załaduj do akumulatora liczbę z komórki o adresie *n*
- store n* — zapamiętaj zawartość akumulatora w kom. o adresie *n*

load = ładować

store = przechowywać, magazynować

Programowanie niskiego poziomu

KOMENDY ARYTMETYCZNE:

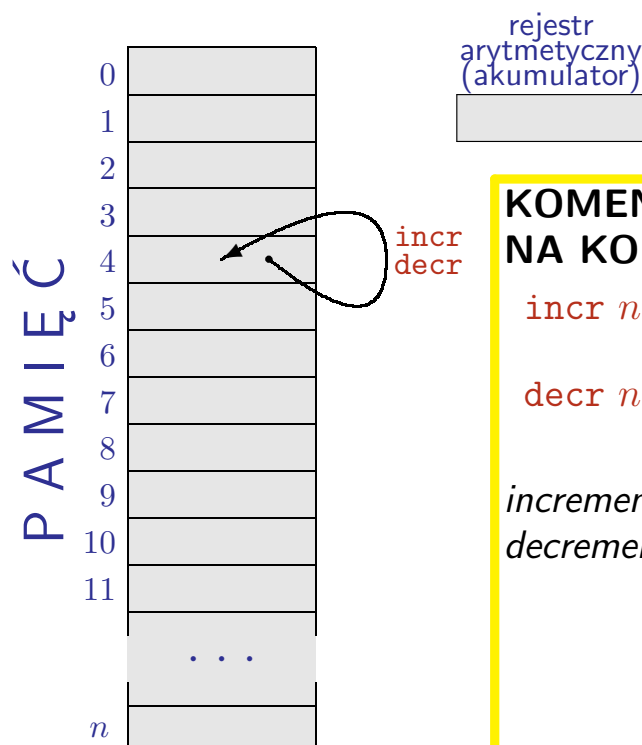
- add n** — dodaj do akumulatora liczbę z kom. o adresie n ; wynik w akumulatorze
- sub n** — odejmij od akumulatora liczbę z kom. o adresie n ; wynik w akumulatorze
- mul n** — pomnóż akumulator przez liczbę z kom. o adresie n ; wynik w akumulatorze

add = dodawać

subtract = odejmować

multiply = mnożyć

Programowanie niskiego poziomu

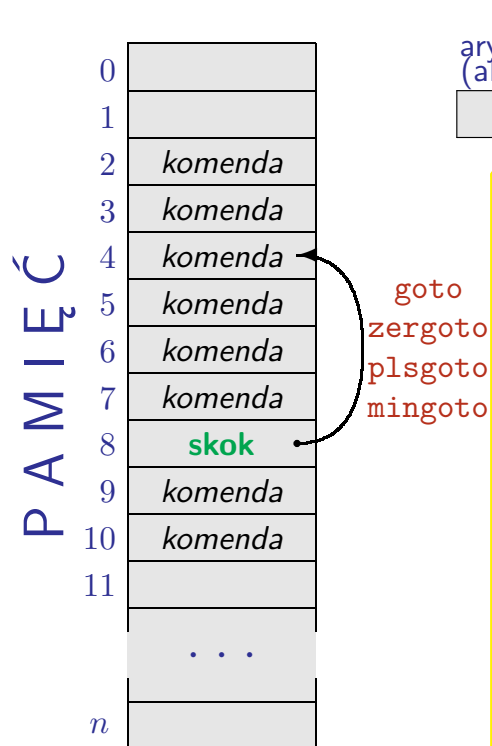
KOMENDY DZIAŁAŃ NA KOMÓRKACH:

- incr n** — powiększ o 1 zawartość kom. o adresie n
- decr n** — zmniejsz o 1 zawartość kom. o adresie n

increment = zwiększać

decrement = zmniejszać

Programowanie niskiego poziomu

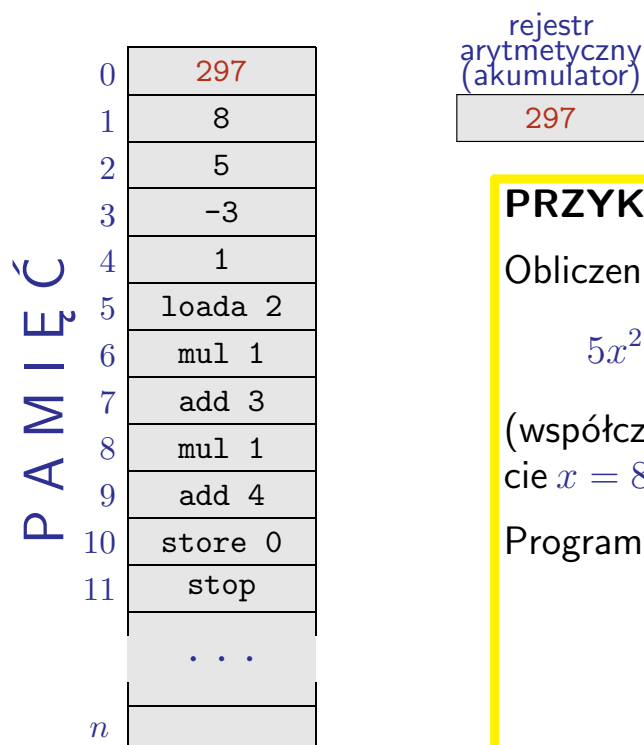

KOMENDY SKOKÓW:

- goto n** — przejdź do komórki o adresie n
- zergoto n** — jeśli w akumul. zero, to przejdź do kom. o adresie n
- plsgoto n** — jeśli akumul. dodatni, to przejdź do kom. o adresie n
- mingoto n** — jeśli akumul. ujemny, to przejdź do kom. o adresie n
- stop** — zatrzymaj działanie

go to = idź do

Programowanie niskiego poziomu

PRZYKŁAD:

Obliczenie wartości wielomianu

$$5x^2 - 3x + 1 = (5 \cdot x - 3) \cdot x + 1$$

(współczynniki w komórkach 2–4) w punkcie $x = 8$ (komórka 1); wynik w komórce 0.

Program należy uruchomić od komórki 5.

Programowanie niskiego poziomu

PAMIĘĆ

0	loadn 1
1	store 10
2	loada 10
3	mul 9
4	store 10
5	decr 9
6	loada 9
7	plsgoto 2
8	stop
9	0
10	24
11	
	...
n	

rejestr
arytmetyczny
(akumulator)

0

PRZYKŁAD:

Obliczenie silni dla $n \geq 1$:

```
s=1;
do
  s=s*n;
  n--;
while (n>0);
```

Program należy uruchamiać od komórki 0;
liczba n ma być w kom. 9;
wynik s ma być w kom. 10.

Policzyć silnię od 4.

Adresy

1 Prostý adres komendy:

liczba całkowita oznaczająca

- albo samą liczbę,
np. `loadn 500` oznacza: załaduj do akumulatora liczbę 500;
- albo adres komórki, której dotyczy komenda,
np. `loada 500` oznacza: załaduj do akumulatora liczbę z komórki 500.

2 Modyfikowany adres komendy:

postaci `n+[k]` — adres n modyfikowany zawartością komórki o adresie k , należy tę zawartość do adresu n dodać.

Np. jeśli pod adresem 500 stoi liczba 1, to komenda `add 200+[500]` oznacza: dodaj do akumulatora zawartość komórki 201;

a jeśli pod adresem 500 stoi liczba 5, to ta sama komenda `add 200+[500]` oznacza: dodaj do akumulatora zawartość komórki 205.

Adresy

PAMIĘĆ

0	decr 6	
1	loadn 0	
2	store 7+[6]	
3	loada 6	
4	plsgoto 0	
5	stop	
6	3	n
7	10	$a[0]$
8	-12	$a[1]$
9	25	$a[2]$
10	0	$a[3]$
11	0	$a[4]$
	...	
n		

rejestr
arytmetyczny
(akumulator)

0

PRZYKŁAD:

Zerowanie n komórek

```
do
  n--;
  a[n]=0;
while (n>0);
```

Wielkość n obszaru zerowanego — kom. 6;
obszar zerowany zaczyna się w kom. 7;
program uruchomić od kom. 0;

Jak programować w języku niskiego poziomu?

- Dużo drobniotkich kroczków — bardzo żmudne.
- Błędy trudne do znalezienia.
- Napisać program w języku wyższego poziomu i tłumaczyć komenda po komendzie.
- Na razie używać „*adresów symbolicznych*” — nie numerów komórek tylko nazw zmiennych.
- Dopiero na końcu ponumerować komendy i zmienne.
- Jeśli źle działa, może być łatwiej napisać od nowa niż poprawiać.

Tak też działa kompilator.

Jak programować w języku niskiego poziomu?

Przykład — potęgowanie

język wys. poziomu → język wys. poziomu bez pętli

```
p = 1;
for (i=0; i<n; i++)
```

```
    p = p*x;
```

```
p = 1;
```

```
i = 0;
```

```
pętla:  if (n-i == 0) goto koniec;
```

```
    p = p*x;
```

```
    i++;
```

```
    goto pętla;
```

```
koniec:
```

Jak programować w języku niskiego poziomu?

język wys. poziomu bez pętli → język wewn. z adr. symbolicznymi

```
p = 1;
```

```
i = 0;
```

```
pętla:  if (n-i == 0) goto koniec;
```

```
    p = p*x;
```

```
    i++;
```

```
    goto pętla;
```

```
koniec:
```

```
loadn 1
```

```
store p
```

```
loadn 0
```

```
store i
```

```
pętla:  loada n
```

```
sub i
```

```
zergoto koniec
```

```
loada p
```

```
mul x
```

```
store p
```

```
incr i
```

```
goto pętla
```

```
koniec:  stop
```

Jak programować w języku niskiego poziomu?

zamiana adresów symbolicznych na fizyczne
(**dopisanie zmiennych**)

<pre> loadn 1 store p loadn 0 store i pętla: loada n sub i zergoto koniec loada p mul x store p incr i goto pętla koniec: stop </pre>	→	<pre> loadn 1 store p loadn 0 store i pętla: loada n sub i zergoto koniec loada p mul x store p incr i goto pętla koniec: stop # x -- podstawa # n -- wykładnik # p -- wynik # i -- pomocnicza END </pre>
---	---	---

Jak programować w języku niskiego poziomu?

zamiana adresów symbolicznych na fizyczne
(**numeracja komend i zmiennych**)

<pre> loadn 1 store p loadn 0 store i pętla: loada n sub i zergoto koniec loada p mul x store p incr i goto pętla koniec: stop # x -- podstawa # n -- wykładnik # p -- wynik # i -- pomocnicza END </pre>	→	<pre> 0: loadn 1 1: store p 2: loadn 0 3: store i pętla: 4: loada n 5: sub i 6: zergoto koniec 7: loada p 8: mul x 9: store p 10: incr i 11: goto pętla koniec: 12: stop 13: # x -- podstawa 14: # n -- wykładnik 15: # p -- wynik 16: # i -- pomocnicza END </pre>
---	---	---

Jak programować w języku niskiego poziomu?

zamiana adresów symbolicznych na fizyczne
(**zamiana na numery**)

```

0: loadn 1
1: store p
2: loadn 0
3: store i
pętla: 4: loada n
5: sub i
6: zergoto koniec
7: loada p
8: mul x
9: store p
10: incr i
11: goto pętla
koniec: 12: stop
13:      # x -- podstawa
14:      # n -- wykładnik
15:      # p -- wynik
16:      # i -- pomocnicza
      END

```



```

0: loadn 1
1: store 15
2: loadn 0
3: store 16
4: loada 14      # pętla
5: sub 16
6: zergoto 12
7: loada 15
8: mul 13
9: store 15
10: incr 16
11: goto 4
12: stop        # koniec
13: 5           # x -- podstawa
14: 14          # n -- wykładnik
15: 0           # p -- wynik
16: 0           # i -- pomocnicza
      END

```

514 = ?